



SUPPEA RAKENNUSHISTORIAALLINEN SELVITYS ASEMAKAAVOITUSTA JA -MUUTOSTA VARTEN

ASEMAKAAVA JA -MUUTOS, ESPOO NYGRANNAS 241700

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Tarkasteltava alue, nykytilanne	4
Tarkasteltava alue, arvotetut kohteet	5
Yhteenveto	6
Alueen historia	7
Alueen historia, arvotus	8
Tarkasteltava alue, ilmakekuva 1950	9
Tarkasteltava alue, ilmakekuva nykytilanne	10
Alueen historia, muinaisjäännökset	11
Tehdyt selvitykset ja määreiden selitys	12
Tehdyt selvitykset	13
Voimassa olevat yleis- ja asemakaavaotteet	14
Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot	15-27
Ympäristön keskeiset piirteet ja arvot	28-30
Lähteet	31

Johdanto

Alue sijaitsee Tapiolan suuralueella Kehä II:n itäpuolella. Pohjoisessa alue rajautuu Möilimäkeen Nygrannaksentie 21:n kohdalta, idässä Taavinkylän koulun ja Mankkaan pientaloalueen rajalle, etelässä Uudenkylänmäkeen ja länsiosa rajoittuu Kehä II:n sekä Vävarsin kumpuun.

Selvitysalueella sijaitsee 12 pientaloa talousrakennuksineen. Suurin osa alueesta on peltoaluetta ja metsää.

Alueen säilynyt rakennuskanta on rakennettu arviolta 1920-2015 välisenä aikana. Vanhimmat rakennuksista on vuosien aikana uudistettu, pääosin kunnostukset on toteutettu kuitenkin kunnioittamatta alkuperäistä arkkitehtuuria. Rakennukset sijaitsevat vanhan päätilan, Dävitbynkylänmäen, ympäristössä ja aluetta halkovan Nygrannaksentien varrella. Uudempia rakennuksia on rakennettu lohkotuille tonteille.

Joel Gustav Gärkmanin kuolinpesä, c/o Tommila Consulting Oy on tilannut suppean rakennushistoriallisen selvityksen alueesta asemakaavoitusta varten. Selvitystyössä on tutkittu alueen historiaa, analysoitu rakennusten ominaispiirteitä ja säilyneisyyttä arkkitehtonisesta, kulttuurihistoriallisesta sekä ympäristön arvojen näkökulmasta. Arvioinnissa otetaan kantaa kaava-alueella sijaitsevien rakennusten arvotukseen sekä kulttuurimaiseman keskeisiin ominaispiirteisiin ja arvoihin.

Selvityksen pohjalta on nostettu esille alueen kulttuurihistoriallisia ja osin historiaan liittyviä maisemallisia arvoja.

Selvitys on laadittu lähtöaineiston sekä maastokäynneillä tehtyjen havaintojen pohjalta.

Lähtöaineistona on käytetty alueesta aiemmin laadittuja inventointeja ja raportteja, vanhoja karttoja sekä ilmakuvia, Espoon karttapalvelun, Espoon kaupunginmuseon ja rakennusvalvonnan arkiston tietoja rakennusten rakennusvuosia ja muutoksia arvioitaessa. Useiden vanhempien rakennusten kohdalla varmaa tietoa rakennusvuosista ei kuitenkaan löytynyt.

Maastokäynneillä on tutustuttu selvitysalueeseen, dokumentoiden valokuvaamalla selvitysalueen maisemalliset elementit ja rakennukset ympäristöineen.

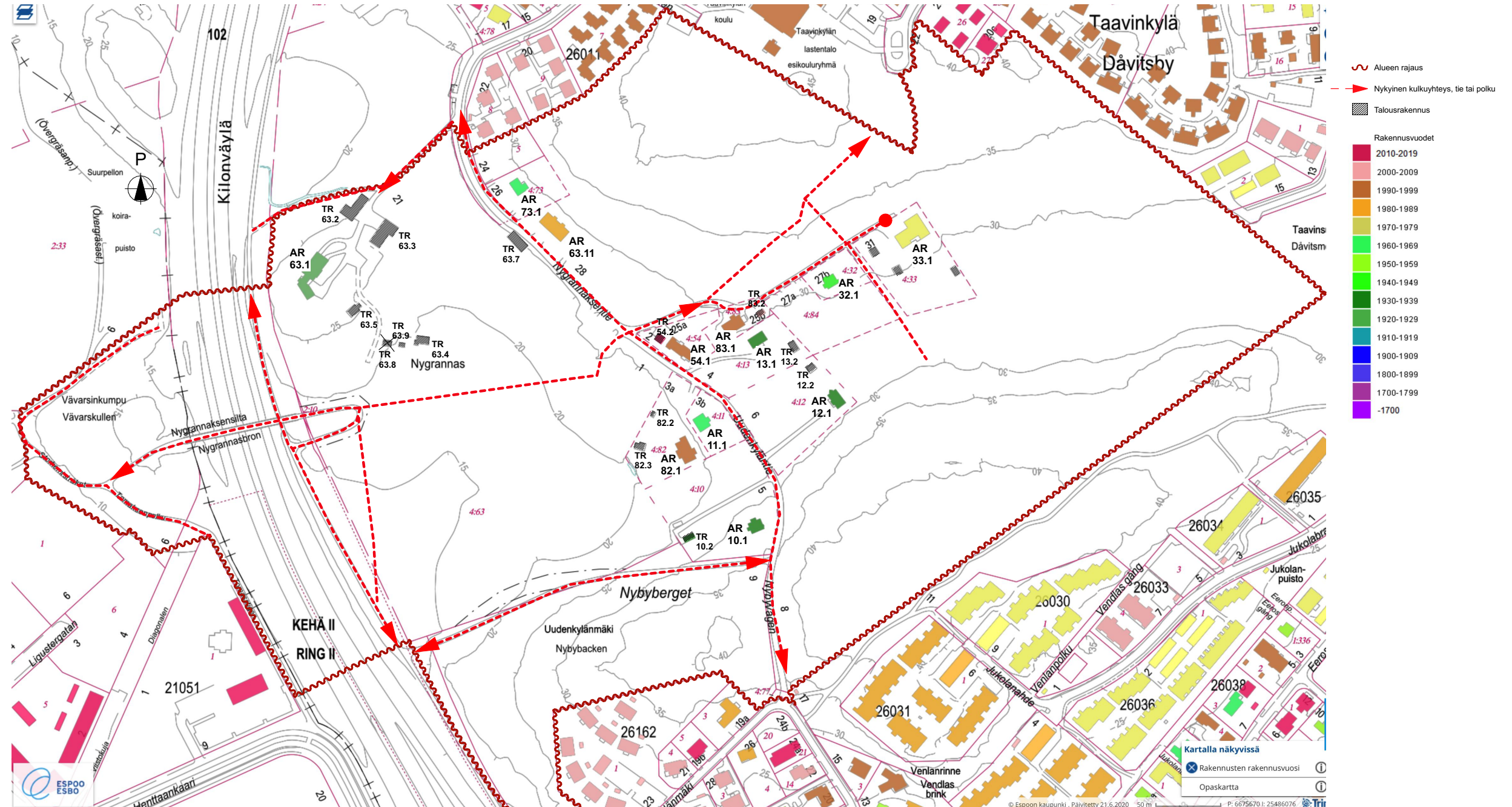
Kulttuurimaiseman ja rakennusten arvotus on tehty asiantuntija arvioina. Rakennetun ympäristön suhteen on arvioitu rakennusten säilyneisyyttä, kerroksellisuutta, edustavuutta ja harvinaisuutta/tyypillisyyttä sekä rakennustaiteellisia, kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Vanhojen karttojen avulla on selvitetty historiallisia pihapiirejä ja rakennusten muodostamia kokonaisuuksia, joista osa on yhä nähtävissä maastossa. Rakennusten sisätiloja ei ole tarkasteltu tai inventoitu.

Maiseman historiaa ja arvoja on selvitetty vanhojen karttojen ja ilmakuvien sekä alueesta aikaisemmin tehtyjen selvitysten avulla. Maiseman nykytilan kuvaamisessa ja arvottamisessa on kiinnitetty huomiota muun muassa maastossa näkyviin historiallisiin rakenteisiin ja tielinjoihin.

Selvityksen on laatineet arkkitehdit Sebastian Lönnqvist sekä Markus Einola ja suunnitteluavustaja Virva Kärgin.

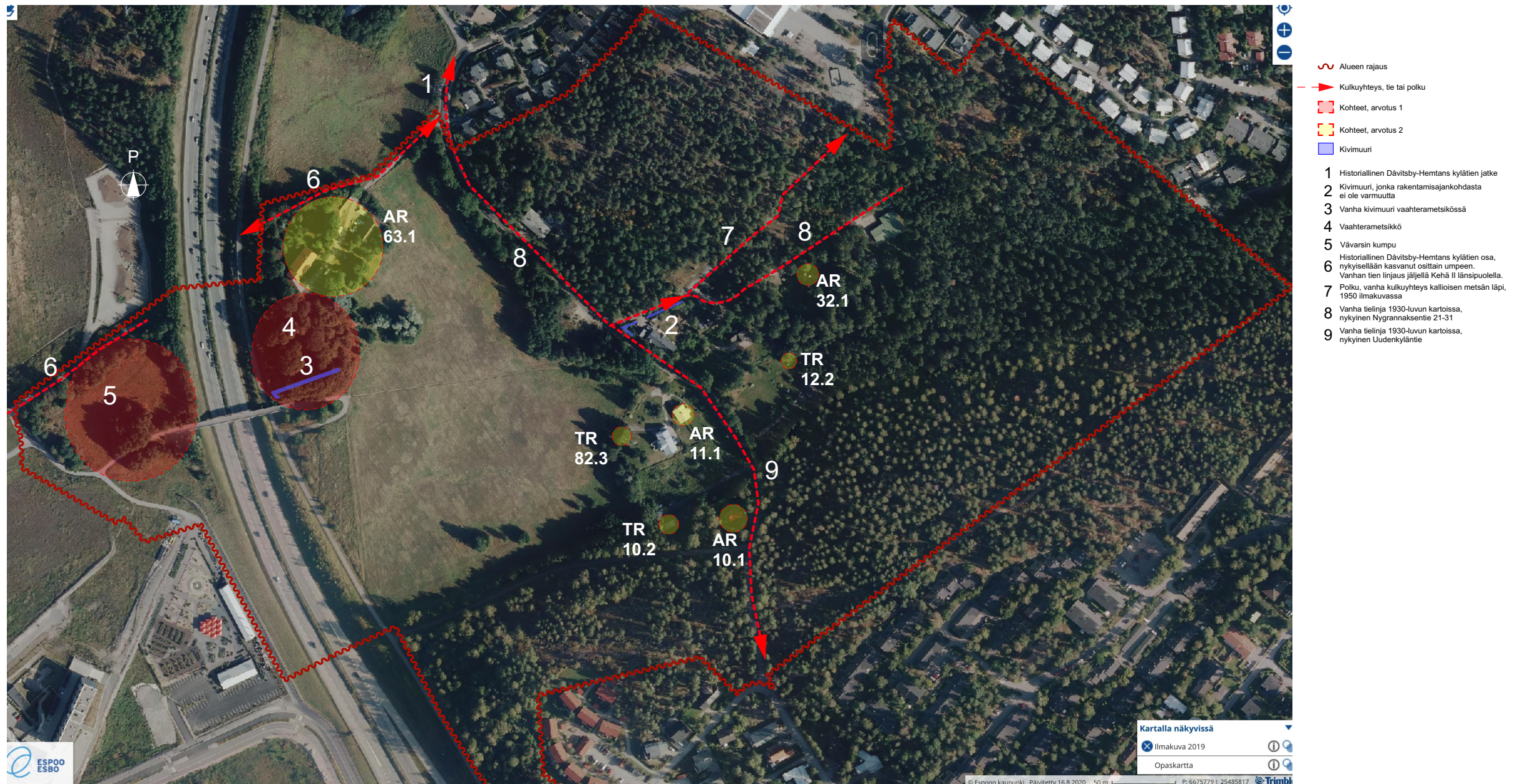
Tarkasteltava alue, nykytilanne

Alueen kartta rakennuksineen ja kulkuyhteyksineen.



Tarkasteltava alue, arvotetut kohteet

Arvotetut kohteet kartalla.



Yhteenveto

Tämä selvitys on suppea rakennushistoriallinen selvitys, jossa ei ole yksityiskohtaisesti tutkittu alueen yksittäisten rakennuksien rakennushistoriaa eikä inventoitu niiden sisätiloja. Selvityksessä ei ole suoritettu rakenneavauksia tms. tarkempia inventointitutkimuksia.

Alueella ei ole säilynyt huomattavia rakennus- ja tai kulttuurihistoriallisia kohteita. Arvokkaimmat alueen säilyneistä rakennuksista on rakennusajankohdalleen varsin tavanomaisia eivätkä ne edusta aikansa parhaimmistoa.

Lähes kaikki alueen säilyneistä vanhimmista asuinrakennuksista on muutettu siten, että niiden alkuperäinen asu on muuttunut lähes tunnistamattomiksi. Vanhimmat talousrakennukset ovat lähes kaikki teknisesti huonossa kunnossa tai purkukuntoisia.

Alueella voidaan havaita mielenkiintoisia kivimuureja, osa tosin kasvuston peitossa, jotka heijastavat vanhoja maalaispihapiirejä. Tässä selvityksessä ei ole tutkittu niiden alkuperää ja ikää.

Alueen arvokkaimmiksi kohteiksi nousevat Dåvitsbyn kylämäen vanhan päärakennuksen Nygrannaksentie 21 pihapiiri ja niitä ympäröivä alue kivimuureineen sekä vanhoine puustoineen sekä Uudenkyläntie 5-7 asuinrakennus. Muualla alueella sijaitsee muutama mielenkiintoinen talousrakennus. Alueen reitistö on itsessään historiallinen.

Alueen historia

Alueesta on laadittu historiallinen inventointi vuonna 2005 Museoviraston toimesta (Päivi Hakanpää). Inventointi suoritettiin yleiskaavan laatimista varten ja se käsitteli Espoon eteläosien historiallisen ajan kyläpaikkoja. Ohessa ote Därvitsbyn alueesta:

Därvitsby (Taavinkylä)

Tonttimaata sijaitsi lounais-koillisuuntaisella mäellä, noin 5,4 km Espoon kirkosta luoteeseen, nykyisen Nygrannaksentie 21:n kohdalla, aivan Kehä II:n itäpuolella. Kylämäki on ulottunut Kehä II:n itäpuolella olevalle lehtipuita kasvavalle peltosaarekkeelle asti. Mäkeä ympäröivät pellot, joista itä- ja eteläpuolen pelloilla kasvoi heinää. Maatilan pihapiirissä oli säilynyt vanhoja aittoja, kellari ja Kehä II:n reunalla vanha kiviäitä. Ilmeisesti vanha päärakennus on purettu pois kiviäidan vierestä ja jäljellä oli vain kivijalka.

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kolme taloa, joista yksi liitettiin Därvitsin ja Nygrannaksen tilaan 1600-luvulla. Därvitsistä on käytetty 1560-luvulta lähtien myös nimeä Vävere. Saulo Kepsu olettaa, että kylän asutus on peräisin Bengtsbyn vanhalta tonttimaalta ja syntynyt 1400-luvulla. (Kepsu 1999, 21–23).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Carl Hagströmin laatima kartta Gräsaby Bys Ågor i Nyland Raseborgs Östra Härad och Esbo Sochn afmätt år 1773. (KA/MHA B8 1/7-8).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 145.

Nurminen, Teija 2000: Keskiaikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 11. Espoon kaupunginmuseo.

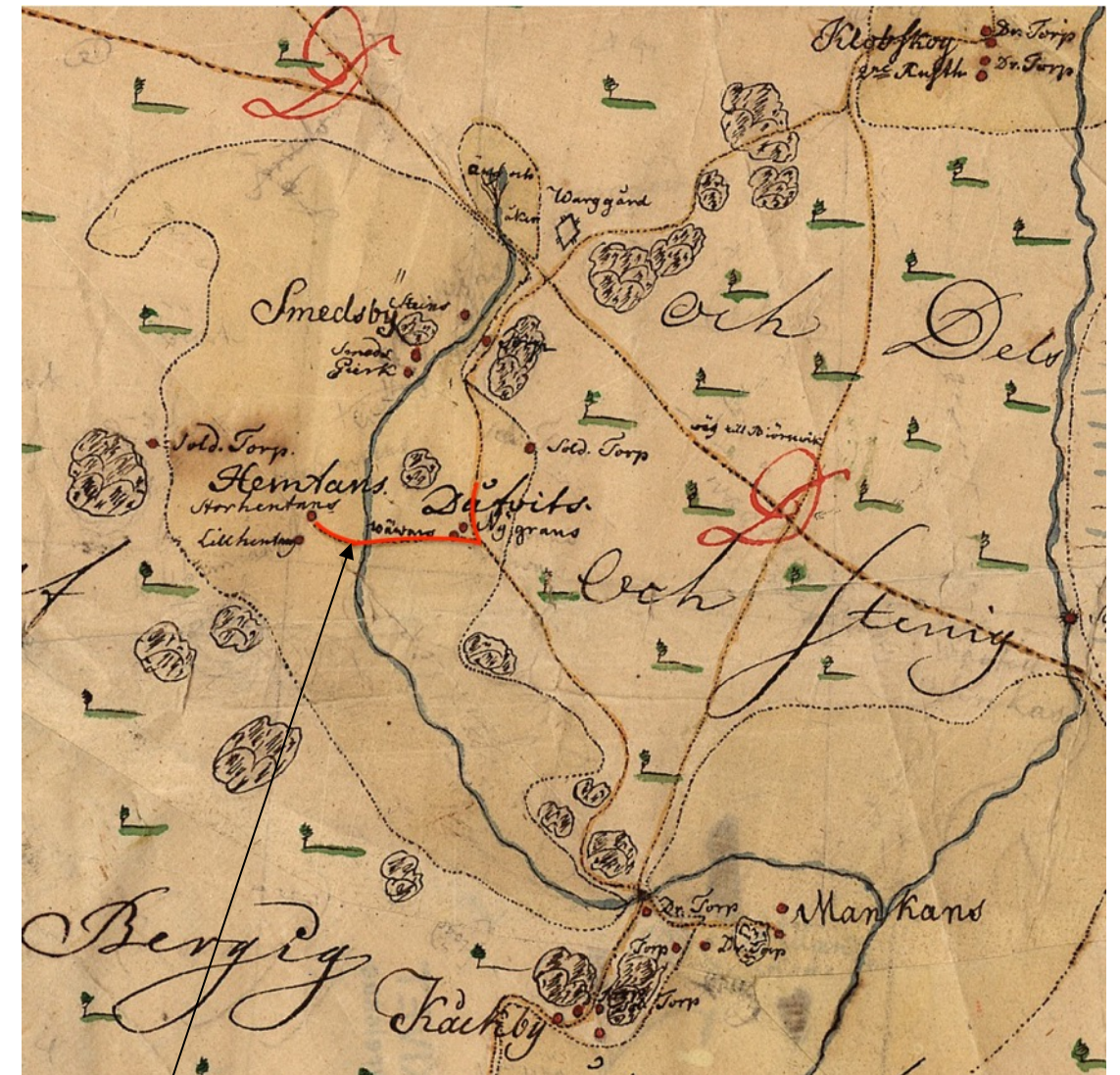
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 13.5.2005.

Kohdekuvaus:

Vanhaa kylätonttia leikkaa lännestä Kehä II, meluvalli ja pyörätie, joiden alle osa kylätontista on jäänyt. Tonttimaalla on vain vähän uusia rakennuksia, joten siellä on voinut säilyä vanhoja kulttuurikerroksia.

Kehä II:n länsipuolella olevalla peltosaarekkeella on vielä näkyvissä rakennusten kivijalkoja sekä pellolta nostettuja ja kasattuja kiviä. Peltojen pintapoiminnasta löytyi uutta ikkuna-, astia- ja pullolasia.

Kehä II:n molemmin puolin on säilynyt peltojen läpi kulkeva vanha kylätie, joka johti Därvitsystä Hemtansin kylämäelle.



Kartassa punaisella korostettu osittain säilynyt vanha itä-länsi suuntainen kylätie ja sen jatke pohjois-etelä suunnassa. (Kartta 1750, EKM arkisto)

Alueen historia, arvotus

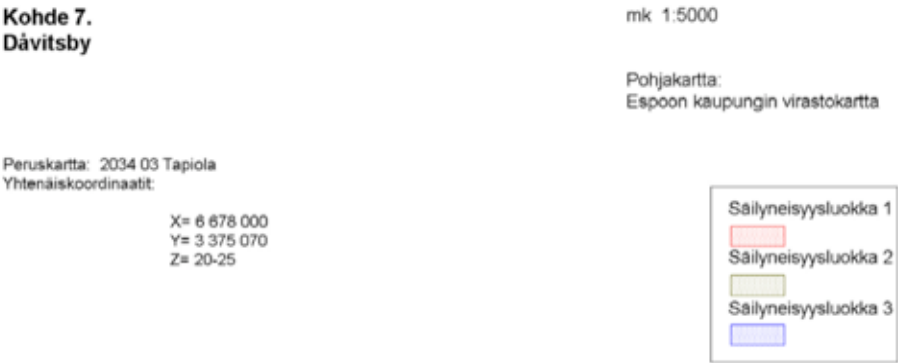
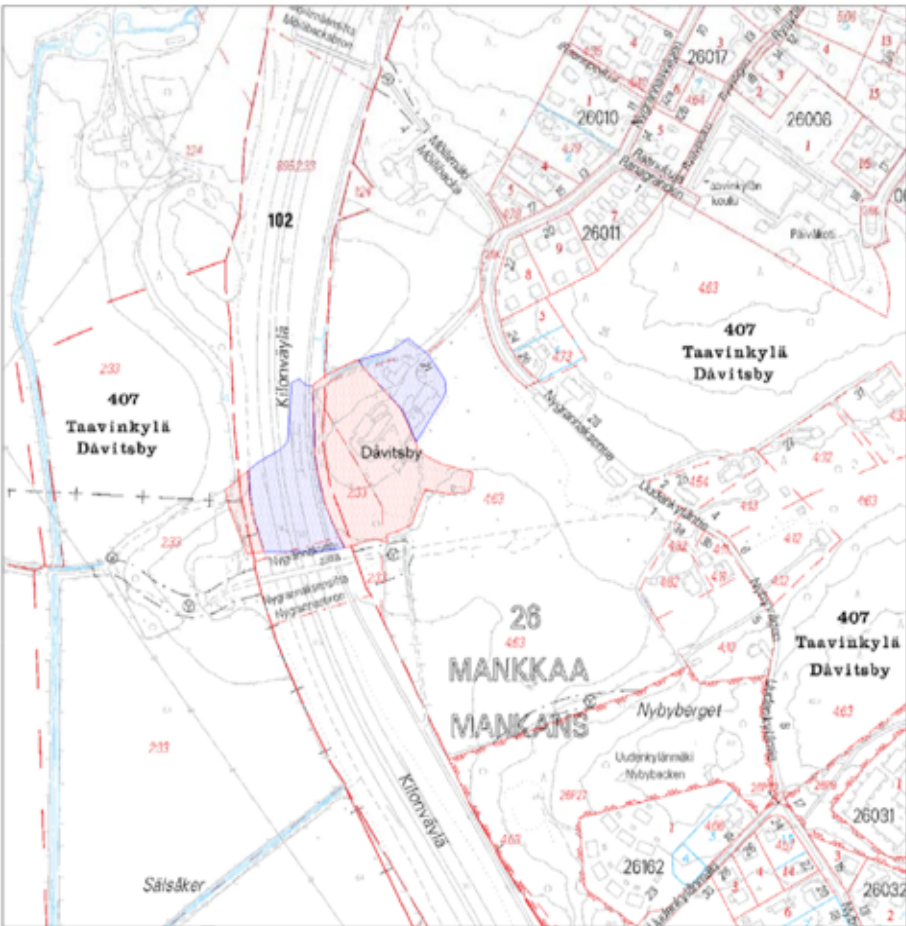
Hakanpää (2005) arvotti kohteet seuraavin perustein:

Kohteiden säilyneisyys arvioitiin rakentamisen ajankohdan, laajuuden ja voimakkuuden perusteella. Lisäksi arvioitiin, oliko maata kaivettu, kuorittu tai vaihdettu alueella. Tonttien rajauksia määritettiin myös maastomuotojen, peltojen pintapoiminnan ja osassa kohteissa lisäksi maaperän kairausten sekä kaivettujen koekuoppien avulla. Rajaukset merkittiin peruskartalle, jonka jälkeen ne on siirretty Espoon kaupungin digitaaliseen kaavakartta-aineistoon. Kohteiden paikannus tarkkuus on noin 20 metriä. Tonttien säilyneisyys arvioitiin seuraaviin luokkiin, jotka merkittiin kartalle (kohdekartat):

- Erittäin todennäköisesti säilynyt. (Punaisella merkityt alueet).
- Luultavasti säilynyt alue. (Vihreällä merkityt alueet).
- Tuhoutunut alue. (Sinisellä merkityt alueet).

Kyläkohteet arvioitiin neljään luokkaan suojelutavoitteiden perusteella.

1. Hyvin säilyneet autiotontit, joilla on myös maisemallista arvoa.
2. Kohteet, jotka ovat hyvin säilyneet tai joilla on tutkimuksellista arvoa.
3. Kohteet, jotka ovat huonosti säilyneet tai niiden tutkimuksellinen arvo on vähäinen.
4. Tuhoutuneet kohteet.



Kohde	MJ-tunnus	Suojeluluokitusehdotus	Sivu
7. Däbitsby (Taavinkylä)	1000001825	2	26

KARTTA: ESPOON ETELÄOSIEN HISTORIALLISEN AJAN KYLÄNPAIKKOJEN YLEISKAAVAINVENTOINTI 2005)

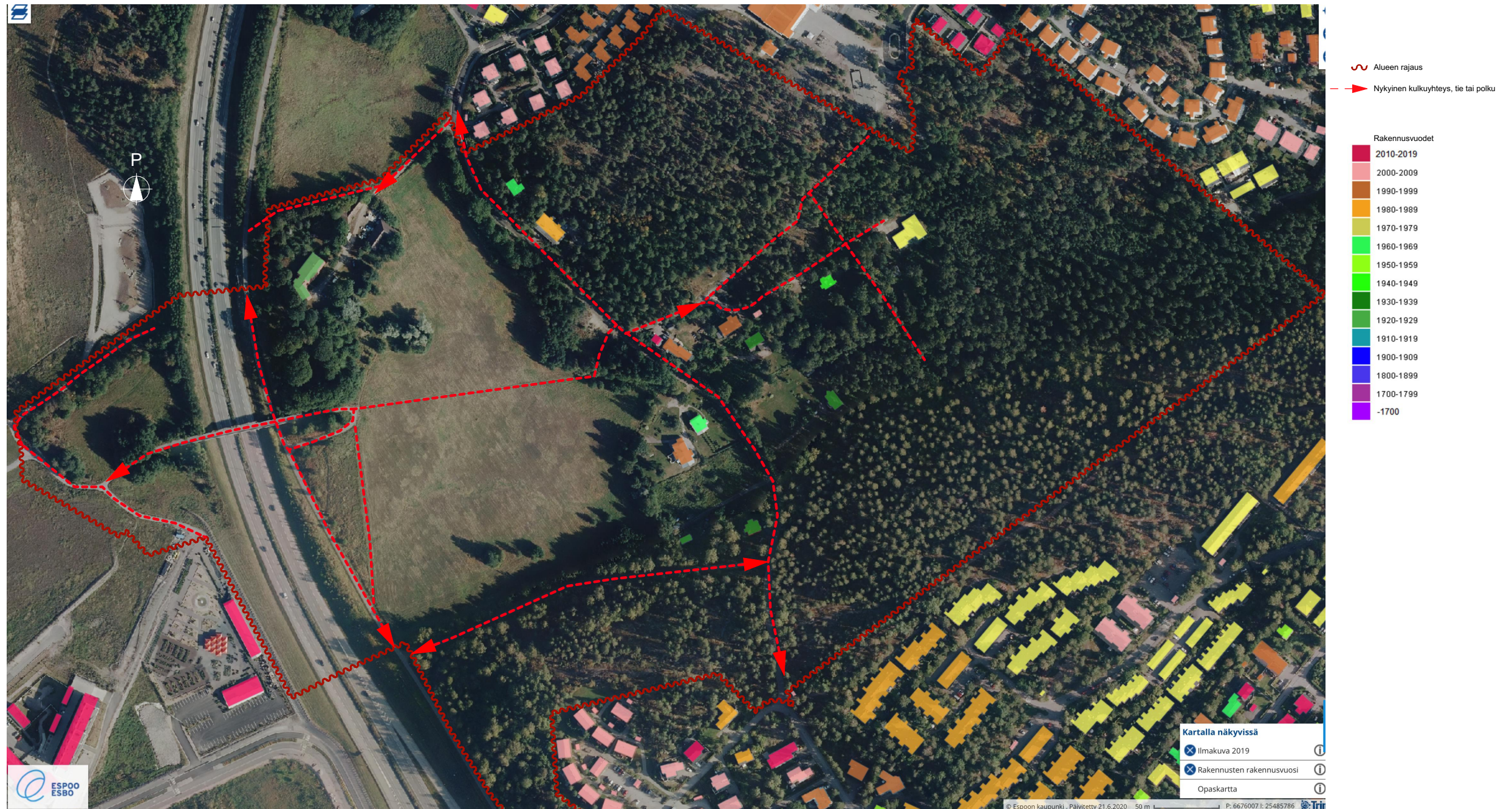
Tarkasteltava alue, ilmakuva 1950

Ennen vuotta 1950 rakennetun ympäristön säilyneisyys vuoteen 2020 saakka.



Tarkasteltava alue, ilmakekuva nykytilanne

Alueen ilmakekuva rakennuksineen ja kulkuyhteyksineen.



Alueen historia, muinaisjäännökset

Yleiskaavan laatimista varten suoritettiin Espoon eteläosien esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten arkeologinen inventointi 2005, Museoviraston arkeologisen osaston toimesta, inventoijana Sirkka-Liisa Seppälä.

Vaikka inventoinnissa ei nykyiseltä tarkasteltavalta alueelta löytynyt muinaisjäännöksiä, Seppälä esittää rakentamattomien alueiden erityisen tarkkaa seuranta maankäytön suunnittelun edetessä ja tarvittaessa intensiivisiä kenttätutkimuksia.

Erityisesti tutkittaviksi alueiksi hän nimeää mm. Henttaan ja Mankkaan laakson Kehä II molemmilla puolilla, jossa Däbits sijaitsee. Perusteluksi hän kertoo, että peltoalueita on inventoitu monesti, mutta laaksoa reunustavia rinteitä ja mäkimaa-astoa olisi tutkittava tarkemmin.

Nygrannaksen tilaan pohjoisessa rajoittuvalta Möilimäen pellolta on löytynyt em. inventoinnissa todennäköisesti kivikautinen asuinpaikka, kartan kohde 4097. Kartan kohde 100 on pronssi- ja/tai rautakautinen hautapaikka joka on sijainnut asuinpaikalla.

ESPOON ETELÄOSIEN YLEISKAAVAINVENTOINTI
S.-L. SEPPÄLÄ 2005



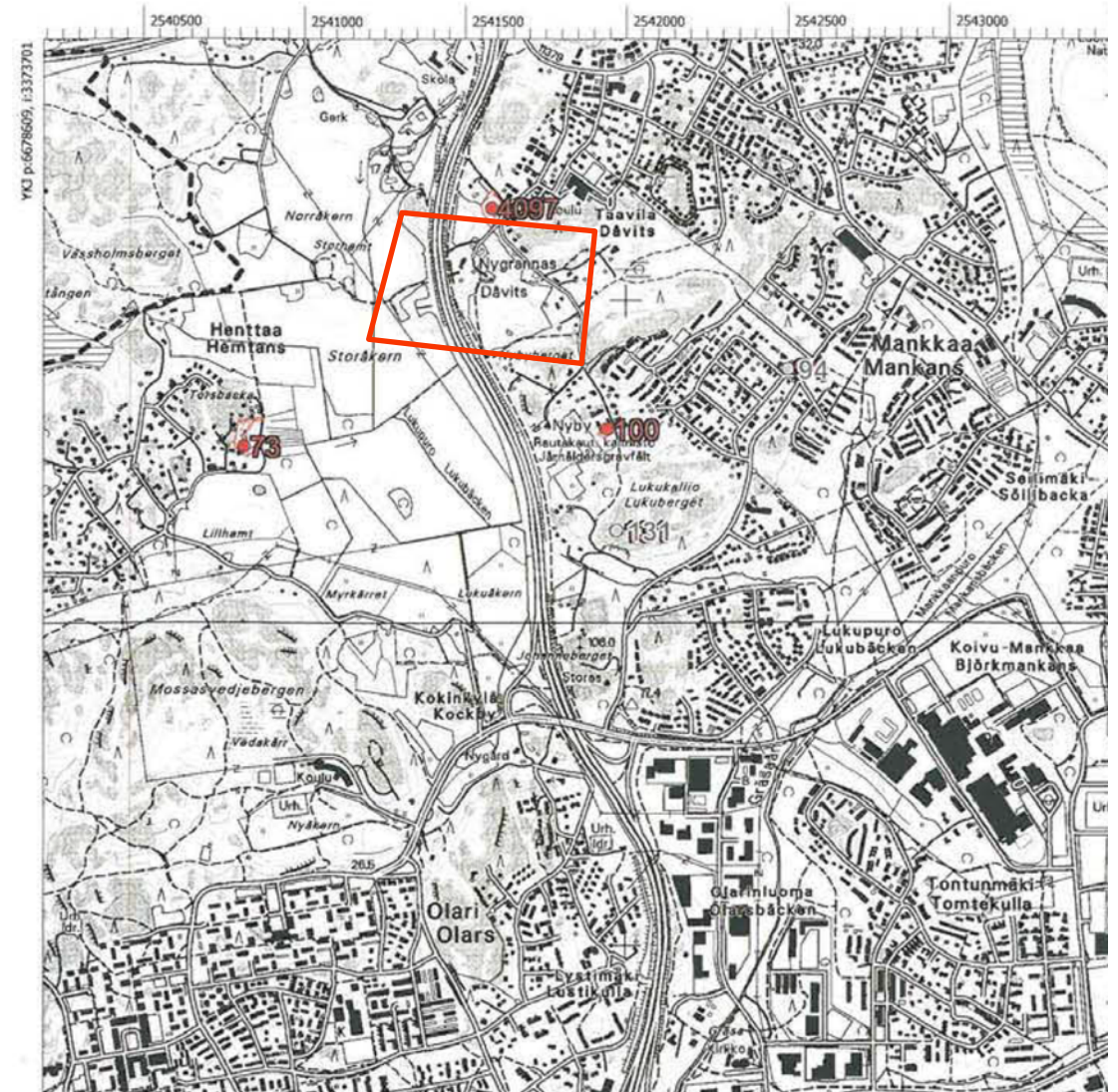
136148

MÖILIMÄENPELTÖ. ASUINPAIKKALÖYTÖJÄ PELLOSSA.
HEINI HÄMÄLÄINEN YHDEN LÖYTÖPAIKAN KOHDALLA.
TALSTALLA NYGRANNAS. POHJOISESTA.

ESPOON ETELÄOSIEN YLEISKAAVAINVENTOINTI - S.-L. SEPPÄLÄ 2005

Kiinteät muinaisjäännökset pisteinä (nro ks. muinaisjäännöstaulukko) ja aluerajauksina
Peruskarttalehdet 203403

Pohjakartta PerusCD - copyright maanmittauslaitos



Tehdyt selvitykset ja määreiden selitys

Yleiskaavan laatimista varten vuonna 2005 suoritettiin myös rakennetun ympäristön inventointi, jossa tarkastettiin aiemmin laaditun (Härö 1984, 1992) Espoon eteläosien yleiskaava-alueella sijaitsevien, maayhteyden omaavien alueiden ja kohteiden inventointitietojen ajantasaisuus. Tässä Ark.tsto Lehto Peltonen Valkama Oy:n 29.11.2005 päiväämässä raportissa alueet ja rakennukset on myös arvotettu arkkitehtonisten (A), historiallisten (H) ja ympäristöllisten (Y) arvojen mukaisesti.

Alue on ollut valtakunnallisesti arvokas ja kuulunut Rky1993 kohteisiin, luokiteltu arvokkaana kyläkokonaisuuden osana ja arvotettu luokkaan 1; A, H ja Y luokitusten lisäksi.

Käytämme tässä 2020 selvityksessä samoja vakiintuneita arvotuksia ja määreitä.

Määreiden selitys:

Arkkitehtoniset (A), historialliset (H) ja ympäristölliset arvot (Y)

Rakennus- ja kulttuurihistoriallista inventointien tavoitteena on tutkittavien kohteiden arvottaminen. Tämän arvottamisen pohjalta voidaan myöhemmässä vaiheessa tehdä kohteiden säilyttämiseen liittyviä päätöksiä. Kaavan laadinnan yhteydessä tehtävän inventointien kohdalla tämä tarkoittaa kohteiden arvottamista siten, että kaavan laadinnalla kyetään tukemaan kohteiden säilymistä niiden arvon ja ominaislaadun vaatimalla tavalla.

Seutukaavaliittojen laatimien kulttuurihistoriallisten inventointien vuoden 1979 ensimmäisen valtakunnallisen yhteenvedon yhteydessä julkaistiin kolmijako arkkitehtoniset, historialliset ja ympäristölliset arvot. Tätä jakoa on noudatettu myös tässä inventoinnissa. Arkkitehtoniset arvot kertovat rakennusten esteettisestä arvosta, historialliset arvot historiallisista arvoista ja ympäristölliset arvot puolestaan ympäristön esteettisistä ja historiallisista arvoista.

Kolmen pääkriteerin avuksi esitettiin joukko tarkentavia lisämääreitä. Vuonna 1986 lisämääreitä täydennettiin tutkija Mikko Härön ehdotuksesta. Tässä inventoinnissa alueiden arvottamisessa lisämääreinä on käytetty tuota täydennettyä listaa, joka on: tyypillisuus, harvinaisuus, alkuperäisyys, edustavuus, yhtenäisyys, kerroksisuus, vaihtelevuus, avainkohde, vaikutus ympäristöön, monipuolisuus, intensiteetti, opetus- ja tutkimusarvo.

Kohteet ja alueet on arvotettu kaava-alueen sisällä luokkiin 1-3/3. Näistä luokkaan 1 kuuluvat ovat kaava-alueen arvokkaimpia kohteita, joiden joukosta saattavat myöhemmin löytyä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet. Luokkaan 2 on luettu sellaiset kohteet, jotka sisältävät luokan 1 ominaisuuksia, kuitenkin säilyneisyytensä ja esteettisen arvonsa suhteen vähäisemmässä määrin. Tätä ei kuitenkaan pidä käsittää siten, että nämä kohteet olisivat yhdentekeviä, niillä on oma paikallinen merkityksensä. Luokkaan 3 kuuluvat kohteet ovat ylittäneet inventointikynnyksen, mutta niitä ei ole kuitenkaan nähty aiheelliseksi arvottaa. Mukana on myös luokka 2-3, joka edustaa luokkien 2 ja 3 välistä rajapintaa.

(Ark. tsto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2005)

212 Smedsby-Hemtans-Dåvitsby viljelymaisema

Sijainti:	VAT-alueen 5.4.4, Rky
Säilyneisyys	Kehä II halkaisuut viljelymaiseman. Toisaalta peltoaukeat ovat edelleen pääosin säilyneet avonaisina, samoin kylänmäet asuttuina.
arvotus	1
Luokitus	A, H, Y
Luokituksen tarkennus	edustavuus, sopusointuisuus, intensiteetti, vaikutus ympäristöön
inventoija	Karoliina Peräinen

VAT-alueen 5.4.4 Rky1993 osa. Kolmen historiallisen kylänmäen ja niiden välisen laajan peltoaukean muodostama maisemallisesti vaikuttava kulttuuriympäristö. Kylänmäillä talonpoikaista asutusta edelleen. Peltoja viljellään.

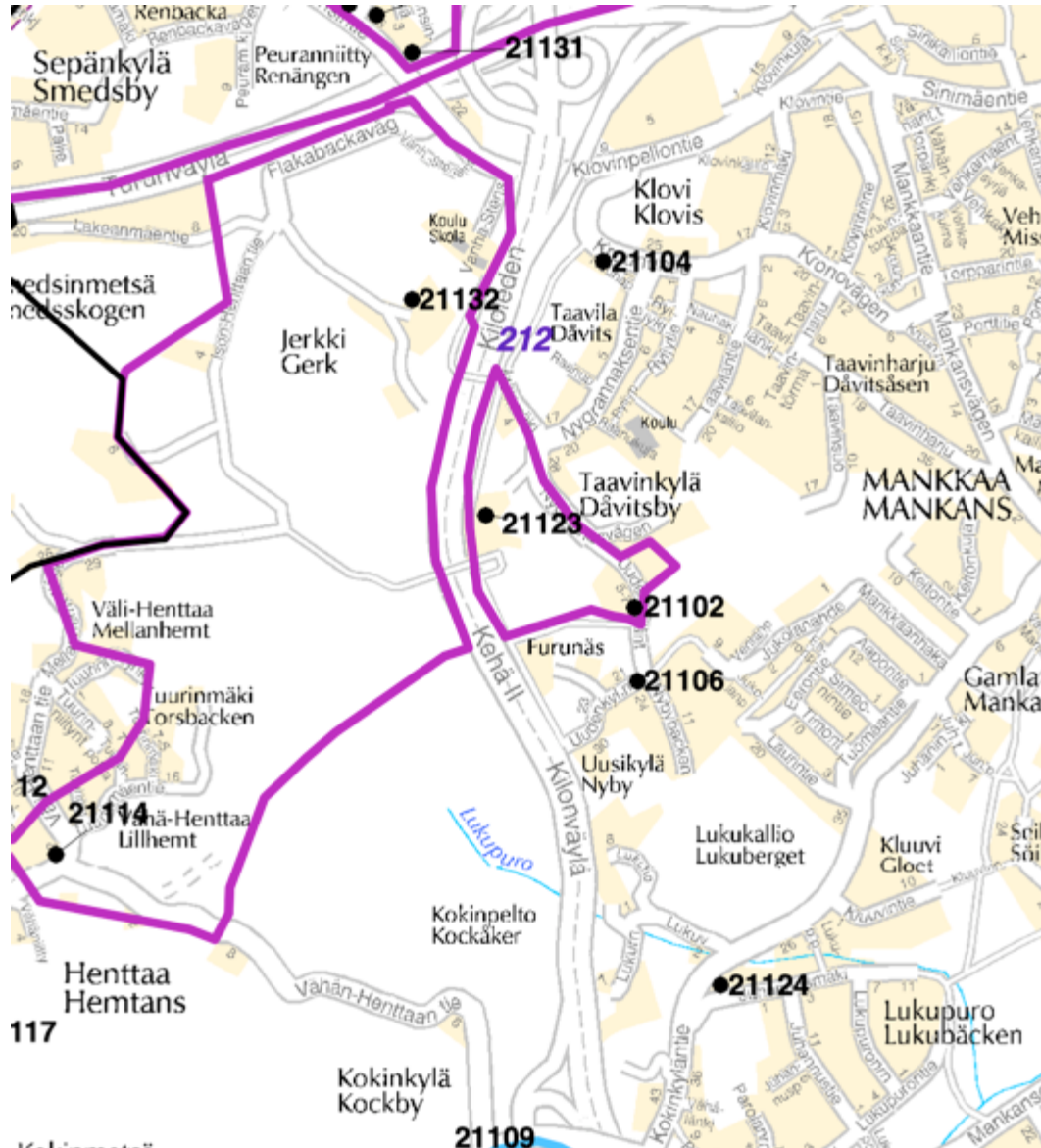
Smedsbyn, Hemtansin ja Dåvitsbyn kyläkukkulat ja niitä ympäröivä laaja yhtenäinen viljelyaukea on ollut Espoon arvokkaimpia laajoja maisemakokonaisuuksia, joka kuuluu valtakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen joukkoon. Kyläkukkulat ovat olleet vauraita talonpoikaisyhdyskuntia viimeistään 1500-luvulla, esihistoriallisista löydöistä päätellen kuitenkin jo paljon aikaisemmin. Kylänmäillä edelleen jäljellä vahva kulttuuriympäristön leima, osalla niistä myös rakennuskanta on säilynyt. Kehä II on vaikuttanut idässä alueen yhtenäisyyteen. Toisaalta avoin maisematila kehätien molemmin puolin on edelleen jäljellä ja alkuperäisen maiseman rakenne peltolaaksoineen ja kukkuloineen näkyvillä. Kehätien Turun moottoritien liittymäramppien vaikutukset pohjoisessa ovat voimakkaita, joskin niiden takana olevat Smedsbyn rakennuskanta (Stens, Smedsbyn koulu) on säilyntä ja osin suurmaisemaan yhä näkyvää. Kehä II itäpuolisilla alueilla Nygrannaksen Vävärin mäki on edelleen kulttuurikasvistoltaan perinteisellään säilynyt, puistomaisilta elementeilään vaikuttava ympäristö, siitäkin huolimatta, että vanhat pääarakennukset on purettu tai muutettu. Mäestä hieman pohjoisempana sijaitseva Gerkin tilaan kuulunut, sitä vastapäätä sijaitseva Mölibacken työväenrakennus on säilynyt. Uudenkyläntien varressa on huvilamaisia rakennuksia sekä kantatiloihin kuuluneita ulkorakennuksia tiemaisemaa muodostamassa. Kehä II länsipuolella Gerkin kokonaisuus on pääosin säilynyt. Lill-Hemtansin isojaon seurauksena paikalleen siirretty, Väinö Tannerillekin kuulunut pääarakennus sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla peltoaukean reunalla.

MV 1993: Rakennettu kulttuuriympäristö. Rakennettu Uusimaa 2005, Lauri Putkonen. Erkki Härö 1984: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. .



Tehdyt selvitykset

Tilan päärakennus, Nygrannaksentie 21, merkitty karttaan numerolla 21123 ja Uudenkyläntie 5 sijaitseva asuinrakennus numerolla 21102.



Kartta: Eeyk kohteet ja alueet, 2005. Ark. tsto Lehto Peltonen Valkama Oy

Espoon eteläosien yleiskaavatyössä tarvittavat rakennuskulttuuri-inventoinnit, kohteet

21102

UUDENKYLÄNTIE 5

Osoite	UUDENKYLÄNTIE 5
1984 inventoinnin numero	
Sisältyy alueeseen	
Lahiympäristö	
Annioti rakennusaika	1931
Säilyneisyys	
Annotus	2
luettelointiperuste	Y
Inventoija	Karoliina Peräinen

Taitekattoinen asuinrakennus, rakennusajankohdalleen tyypillinen. Maisemallisesti erittäin näkyvällä paikalla, mäenrinteessä Dävltsbyn Hemtasnin peltomaisemassa.



21123

Nygrannaksentie 21

Osoite	Nygrannaksentie 21
1984 inventoinnin numero	
Sisältyy alueeseen	
Lahiympäristö	Därvitsbyn kylänmäki
Arvioitu rakennusaika	1920, 1960–I
Säilyneisyys	Päärakennus uudistettu pihiipiiri säilyttänyt e
Arvotus	2
luettelointiperuste	A, H, Y
Inventoija	Karoliina Peräläinen

Tilakeskus historiallisella Dävsbyn kylänmaellä. Pihapiiri ja vanha puistomainen ympäristö, vanhaa puustoa. Päärakennuksessa vanhoja osia, mutta se on kokonaan uudistettu 1950-60-lukujen ihanteita noudavaksi. Kaunis kokonaisuus.

Härö Erkki 1984: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema.



Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-63, Nygrannaksentie 21

Asuinrakennus 63.1

- Alkuperäinen päärakennus, mahdollisesti jo 1800-luvulta, on ollut symmetrinen, kuistilla varustettu, harjakattoinen asuinrakennus. Koillispäädyssä oli pieni erkkeri, joka toimi keittiön sisäänkäyntinä. Rakennusta on laajennettu vuoden 1959 suunnitelmien mukaan, lisäämällä lounaispäätyyn yksikerroksinen asuntosiipi, jonka asemointi noudattaa vanhaa kiinteistörajaa. Vanhaa päärakennusta on laajennettu myös vuonna 2002 laadittujen piirustusten mukaan.
- Kaakon puoleisella pitkällä sivulla alkuperäinen pääsisäänkäynti on purettu ja korvattu suorakulmaisella erkkerillä, joka ei sijaitse keskeisesti julkisivuun nähden. Rakennuksen koillispäädyn erkkerin ympärille ja päälle on rakennettu laajennus siten, että alkuperäiset keittiön portaat ovat syvennyksessä, jonka seinien ulkopinta on päällystetty vaakasuuntaisella tummanruskealla valehirsipaneelilla. Portaat on päällystetty tummanruskealla laatalla. Sisäänkäynnin vieressä olevaa ikkunaa kiertää sama paneeli, muuten julkisivujen materiaali on pystysuuntainen valkoiseksi maalattu lauta. Peltikatto on tiilenpunainen kattotiilijäljitelmä. Ikkunat on uusittu todennäköisesti laajennuksen rakentamisen yhteydessä ja kolmiruutuiset ikkunalehdet on korvattu ilman jakoja oleviin moderneihin ikkunoihin.
- Laajennusosan julkisivu on valkoista rakennuslevyä. Julkisivuissa on vaaleita puhtaaksimuurattuja tiilikaistaleita, samaa aihetta on myös käytetty vanhan päärakennuksen itäkulmassa laajennusosan alla olevana nurkkapilarina.
- Pihapiiri on suojaisa ja siinä on nähtävissä eri aikakausien kerrostumia.



Arvotus: 2

Luokitus: A, H, Y

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-63, Nygrannaksentie 21

Talousrakennus 63.2

- Alkuperäinen (ennen vuotta 1937 rakennettu) lievästi notkolla oleva, ränsistynyt, harjakattoinen vaunutallirakennus. Hirsirunko on ulkopuolelta vuorattu valkoiseksi maalatulla rimalaudalla. Valtaosa pihan julkisivusta muodostuu suurista ruskeista pariovista. Betonilevyillä päällystetty katto on väriltään punaruskea ja sammaloitunut. Kiviperustus on silmämääräisesti arvioiden kunnossa.



Arvotus: 2

Luokitus: H, Y

Talousrakennus 63.3

- Tiilirunkoinen navettarakennus ullakkokerroksella, johon on perinteinen ajoramppi lounaispäädyssä. Harjakatto on päällystetty samalla betonilevyllä kuin viereinen tallirakennus. Julkisivumateriaalina on valkoinen puhtaaksimuurattu kalkkitiili. Ullakko on puurakenteinen ja julkisivun yläosat ovat pystysuuntaista, valkoiseksi maalattua lautta. Ikkunoita on paikoin suojattu vanerilevyillä. Rakennuksen yleisilme on ränsistynyt ja varsinkin ullakko näyttää olevan kiireellisen korjauksen tarpeessa. Lähiympäristö on rehevöitynyt ja kaakkoispuoli on täysin kasvuston peitossa.
- Alkuperäinen, ennen vuotta 1937 rakennettu navetta, on korvattu tällä uudemmalla rakennuksella, jonka rakentamisajankohdasta ei ole tietoa.



Arvotus: 3

Luokitus: Y

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-63, Nygrannaksentie 21

Talousrakennus 63.4

- Alkuperäiskunnossa oleva entinen asuinrakennus, rakennettu ennen 1937, jonka julkisivut on paneloitu valkoiseksi maalatulla rimalaudalla. Harjakatolla on peltikate. Hajonneet ikkunat ja ränsistynyt ilme saavat rakennuksen näyttämään hylätyltä. Taloa ympäröi suuret hopeapajut, joiden säilyttämistä voidaan harkita.
- Rakennus on teknisesti purkukuntoinen.



Arvotus: 3

Luokitus: H, Y

Talousrakennus 63.5

- Julkisivu on vaurioitunutta rimalautaa, josta punamultamaali on paikoin kulunut pois. Harjakaton betonitiilikate on huonokuntoinen ja sammaloitunut. Rakennus on mahdollisesti ollut kellari vanhojen valokuvien perusteella, rakennettu ennen 1937.
- Rakennus on teknisesti purkukuntoinen.



Arvotus: 3

Luokitus: H, Y

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-63, Nygrannaksentie 21

Talousrakennus 63.7

- Vanha lato. Julkisivut ovat pystylautaverhoiltuja ja jaettu keskeltä vaakasuuntaisella jakopuulla. Tien puolella punamultamaali on pölyn ja lian peitossa ja kulunut. Harjakaton betoniilikate on runsaan sammaleen peitossa.
- Rakennus on teknisesti purkukuntoinen.



Arvotus: 3

Luokitus: H, Y

Talousrakennus 63.8

- Ei löytynyt maastosta. Vanhojen perustusten nurkkakivet ovat mahdollisesti jäljellä.

Talousrakennus 63.9

- Rakennuksen 63.4 puuvaja/liiteri tms. varasto. Rakennus on teknisesti purkukuntoinen.



Arvotus: 3

Luokitus: H

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-63, Nygrannaksentie 28

Asuinrakennus 63.11, rakennettu 1986

- Rakennus on kaksikerroksinen paritalo ja tyypillinen 80-luvun tuote. Julkisivut ovat vaaleanruskeaa lohkotililtä ja sokkelit ovat rapatut. Aumakatolla on peltikate. Tummanruskeiden puuikkunoiden yläpuolella on rakennusajan mukaiset lautaverhoilut. Parvekelinja muodostaa koko julkisivun lounaaseen.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-54, Nygrannaksentie 25a

Asuinrakennus 54.1, rakennettu 1992

- Keltaiset julkisivut, valkoisilla ikkunapeitelaudoilla ja harmaa peltikatto (tiili jäljitelmä). Rakennuksen edessä on suuri nurmikkoalue ja pihaa rajaa reunoilla kivimuuri. Lounaispuolella Uudenkyläntietä vasten on tiheä puusto.
- Kivimuurin alkuperä on syytä selvittää.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Talousrakennus 54.2, rakennettu 2015

- Autokatos / varasto. Julkisivut ja katto ovat samanlaiset kuin asuinrakennuksen vastaavat.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-83, Nygrannaksentie 25b

Asuinrakennus 83.1, rakennettu 1991

- Betonitiilikate ja punaiseksi maalatut julkisivut ja valkoiset peitelaudat. Rakennus yrittää muistuttaa perinteisiä maalaistaloja. Rakennuksessa ei kuitenkaan ole vanhan ajan herkkiä yksityiskohtia.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Talousrakennus 83.2, rakennettu 2007

- Sopusuhtainen varastorakennus, jonka punaiset rimalautajulkisivut ja sirot yksityiskodot saavat rakennuksen näyttämään vanhemmalta kuin päärakennus. Kattona on harmaa betonitiilikate.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-73, Nygrannaksentie 26

Asuinrakennus 73.1, rakennettu 1963

- Yksikerroksinen rakennuslevyllä verhoiltu rakennus, jota on laajennettu 1976. Harjakaton katteena on harmaa betonitiilikate. Rakennus näyttää hylätyltä, ikkunat peitetty vanerilevyin.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Kiinteistötunnus 49-407-4-32, Nygrannaksentie 27b

Asuinrakennus 32.1, rakennettu 1948

- Rakennus edustaa aikakautensa kaksikerroksista omakotitaloa. Todennäköisesti alkuperäisissä, sisään-/ulos-aukeavissa ikkunoissa on kittilistat, kulmaraudat sekä uhrilistat ja ne ovat hyvin huolletut. Julkisivujen vaakapaneeli ei liene alkuperäinen. Harjakatolla on peltikate.



Arvotus: 2/3

Luokitus: H

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-33, Nygrannaksentie 31

Asuinrakennus 33.1, rakennettu 1975

- Matala, pohjaltaan L-muotoinen asuinrakennus. Suuret räystäsrakenteet ja loiva harjakatto yhdessä tummanruskean, puhtaaksimuuratun tiilijulkisivun kanssa ovat tavanomaisia rakennusajankohdalle.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Talousrakennus 33, kolme kappaletta

- Rakennusten tietoja ei löydy kiinteistörekisteristä.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-82, Uudenkyläntie 3a

Asuinrakennus 82.1, rakennettu 1992

- Sijaitsee päätilasta (4:11) lohkotulla tontilla. Kookas omakotitalo, joka pohjaratkaisultaan on selkeä suorakaide, täydennetty kuistilla ja erkkereillä sekä hieman vieraalta tuntuvalta tornilla. Kaukaa katsottuna rakennus sopii ympäristöön, mutta aikakaudelle tyypilliset yksityiskohdat sijoittavat rakennuksen kuitenkin viime vuosituhanen loppuun.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Talousrakennus 82.2

- Rakennusta ei paikannettu maastosta.

Talousrakennus 82.3

- Päätilan (4:11) vanha talousrakennus/sauna
- Vanha rakennus, joka on sovitettu hyvin rinteeseen. Julkisivut ovat rimalautaa, maalina punamulta. Alkuperäiset ikkunat ja huopakatteinen harjakatto näyttävät hyvin säilyneiltä. Vähäeleiset, sirot yksityiskohdat ovat säilyneet ja rakennus on kauniisti patinoitunut.



Arvotus: 2

Luokitus: A, H

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-11, Uudenkyläntie 3b

Asuinrakennus 11.1, rakennettu 1961

- Vähäeleinen omakotitalo jossa on loiva peltikatteinen harjakatto, hyvin sommitellut vaakalautaiset, vaaleanvihreät julkisivut. Rakennuksessa on alkuperäiset aikakauden vakiomalliset sisään- / ulosaukeavat ikkunat. Rakennus sopii hyvin ympäristöönsä ja on hyvä esimerkki 1960-luvun pientaloarkkitehtuurista.



Arvotus: 2

Luokitus: H

Kiinteistötunnus 49-407-4-13, Uudenkyläntie 4

Asuinrakennus 13.1, rakennettu 1937

- Rakennusta on muutettu merkittävästi 1956 laadittujen piirustusten perusteella. Muutokset eivät kaikilta osin ole olleet hallittuja rakennuksen alkuperäiseen yleisilmeeseen nähden. Julkisivut ovat punaista rimalautaa, ikkuna- ja nurkkalaudat ovat valkoiset ja talossa on jyrkkä harjakatto, kateaineena on harmaa betonitiililevy. Kaariaiheiset ikkunat ja kattolyhydyt eivät sovi kokonaisuuteen. Yksityiskohtia ei muutoksissa ole tehty samanlaisella huolellisuudella kuin rakennuksen rakentamisen aikana oli tapana.

Talousrakennus 13.2

- Aittarakennus, jolla ei näytä olevan kytköksiä alueen rakennettuun historiaan. Rakennusta ei löydy vanhoista kartta-aineistoista, joten se on oletettavasti siirretty tontille muualta.



Arvotus: 3

Luokitus: -



Arvotus: 3

Luokitus: -

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-10, Uudenkyläntie 5-7

Asuinrakennus 10.1, rakennettu 1931

- Rakennuksen sijainti peltomaiseman päätteellä kukkulalla on maisemassa merkittävä ja arvokas. Kohde on omanlaisensa rakennus, jossa on mielenkiintoisia ratkaisuja ja yksityiskohtia. Päädyissä taitettu mansardikatto antaa talolle yksilöllisen ilmeen. Julkisivut ovat vihreäksi maalattua rimalautaa ja yleissommitelma on rento, mutta hallittu. Ikkunat on päädyn erkkerin ikkunoita lukuun ottamatta vaihdettu. Uusi ikkunamalli eroaa rakenteeltaan vanhoista ikkunoista, joissa on kitti- ja tippalista sekä kulmaraudat. Tämä vähentää hieman rakennuksen arkkitehtonista arvoa. Katto on punaiseksi maalattua konesaumattua peltiä. Rakennus on alkanut ulkopuolelta ränsistyä sekä on maalauksen ja paikoin korjauksen tarpeessa.



Arvotus: 2

Luokitus: H, Y

Talousrakennus 10.2, rakennettu 1931

- Kuten päärakennus, talousrakennus on ränsistynyt ja korjauksen tarpeessa. Alkuperäinen osa on ollut harjakattoinen pieni hirsirakennus. Rakennuksen lautaverhoiltu osa näyttää olevan myöhemmin tehdyltä. Alkuperäinen kattuhuopa on päällystetty peltikatteella. Piha-alue on rehevöitynyt.



Arvotus: 2

Luokitus: H, Y

Rakennusten keskeiset piirteet ja arvot

Kiinteistötunnus 49-407-4-12, Uudenkyläntie 6

Asuinrakennus 12.1, rakennettu 1933

- Rakennus on pohjamuodoltaan suorakaiteen muotoinen jyrkällä harjakatolla varustettu kaksikerroksinen omakotitalo. Räystäät sijaitsevat toisen kerroksen lattiatasossa. Rakennukseen v 1983 tehdyt muutokset kaariaiheineen eivät ole kaikilta osin olleet esteettisesti onnistuneita.



Arvotus: 3

Luokitus: -

Talousrakennus 12.2, rakennettu 1933

- Rakennus on ulkopuolisesti melkein alkuperäisessä asussaan säilynyt talousrakennus. Kohde on sopusuhtainen pieni mökki, jossa on alkuperäiset kauniit yksityiskohdat. Julkisivut ovat punaista rimalautaa ja valkoiset ikkuna- ja nurkkalaudat noudattavat rakennusaikaista ilmettä. Sivulla oleva vaja sopii huonosti kokonsa puolesta rakennukseen. Rakennus on kunnostuksen tarpeessa.



Arvotus: 2

Luokitus: A, H

Ympäristön keskeiset piirteet ja arvot

Kehä II:n ja Nygrannaksen päätilan välinen
vaahterametsikkö, jossa vanha kivimuuri.



Kivimuurin alkuperä ei ole tiedossa mutta se esiintyy aluetta kuvaavissa
historiallisissa asiakirjoissa.

Kivimuurin ja sen ympäristön arvoa voidaan arvioida erillisellä
arkelgisella selvityksellä.

Arvotus: 1

Luokitus: H, Y



Ympäristön keskeiset piirteet ja arvot

Vävarsin kummun metsikköä.



Ajantasa-asemakaavassa suojelumerkinnällä sm,
katso kaavaote s. 14.

Ympäristön keskeiset piirteet ja arvot

Tieyhteys Nygrannaksentie 21:n kohdalta, kartan kohdat 1 ja 6.



Arvotus: 1

Luokitus: H, Y

Rakennus 10.1 Uudenkyläntie 5 kohdalla.



Lähteet

Pohjakartat ja ilmakuvat kartta-aineiston laatimiseksi:
<https://kartat.espoo.fi>, haettu ja aineisto sivuilla päivitetty 21.6. ja 16.8.2020.

Rakennus- ja kiinteistötiedot, Espoon rakennusvalvonnan sähköinen arkisto: <https://arska.espoo.fi/>

Kartta s. 7: Fonseen, Friedrich Johan, 1750. Espoon pitäjänkartta. Espoon kaupunginmuseon arkiston digitaalinen kopio.

Espoo ilmakuvat 161 ja 162, 1950. Ilmakuvasuurennus, valmistanut Topografikunta 1954.

Hakanpää, Päivi, 2005. Espoon eteläosien historiallisen ajan kyläpaikkojen yleiskaavainventointi. Museovirasto, rakennushistorian osasto.

Arkkitehtitoimisto Lehto, Peltonen, Valkama Oy, 2005. Espoon eteläosien yleiskaavatyössä tarvittavat kulttuurihistorialliset inventoinnit, liitteineen. Espoon kaupunki.

Seppälä, Sirkka-Liisa, 2005. Espoon eteläosien yleiskaava-alueen esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset. Muuttuvan maankäytön alueiden arkeologinen inventointi. Museovirasto, arkeologian osasto.

https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Asemakaava/Asemakaavoituskohteet/Tapiola/Nygrannas_241700/Valmisteluvaihe

Aineisto linkistä: OASin nähtävilläpitoon liittyvä aineisto:
<https://espoo.emmi.fi/1/Rxf-7VWHBbmB>

Aineisto linkistä Kaavoitukseen liittyviä selvityksiä:
<https://espoo.emmi.fi/1/wrWbTQWjrrNN>

Espoon kaupunginmuseon arkisto, kauko.espoo.fi, Nygrannas valokuva-aineistoa. Haettu 21.8.2020.

Kansilehden kuva: 65_6_EHF_valokuvat.tif

Nygrannaksen päärakennuksen kuva: 65_2_EHF_valokuvat.tif

Erat arkkitehdit, 2020. Nykytilanteen valokuvat rakennuksista ja ympäristöstä. Kuvattu 08/2020.